

Inspiratiedag Gezinscoaching

11 december 2024, Belpaire gebouw Brussel

Verslag sessie 'Gezinscoaching – trajectondersteuning'

Bijdragen van: Tine Rommens en Dominick Vosters (Opgroeien), Maaïke Van den Bulcke (CAW Oost-Vlaanderen), Koen Dericxk (Arktos)

Procesbegeleidster: Katleen Govaert (Opgroeien)

Verslaggeefster: Kristien Nys (Gezinswetenschappen, Odisee hogeschool)

Deelnemers: medewerkers van Opgroeien, Vlaams Welzijnsverbond, 1G1P, Pilootprojecten Vroeg en Nabij, HvhK, CAW, Arktos en praktijkbegeleider Gezinswetenschappen

Overzicht

1	Trajectondersteuning in het kaderdecreet 'Geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid'	2
1.1	Wat zegt het decreet?	3
1.2	Vragen en uitdagingen	4
1.3	Stand van zaken	5
2	Bruggen na(ar) 18	9
2.1	Ontstaan	9
2.2	Doelgroep en werkwijze	10
3	Missing Link begeleiding Arktos	15
3.1	Locatie en organisatie van de trajecten?	15
3.2	Ontstaan - probleemstelling	15
3.3	Doelstellingen	16
3.4	Uitgangspunten en principes van de missing link begeleiding	16
3.5	Tools	18
3.6	Verdere uitwisseling en vragen	20
3.7	Een blik op de toekomst, discussie a.d.h.v. stellingen	21

Inhoud sessie

- Trajectondersteuner in het kaderdecreet 'Geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid': stand van zaken – toekomst
Tine Rommens en Dominick Vosters, beleidsmedewerkers Opgroeien
- Twee sterke praktijken aan het woord:
 - **Bruggen Na(ar) 18, CAW**
Maaïke Van den Bulcke, themaverantwoordelijke hulpcontinuüm Jongvolwassenen in kwetsbare situaties, CAW Oost-Vlaanderen
 - **Missing Link-begeleiding Arktos**
Koen Derickx, coördinator Arktos vzw Limburg
- Een blik op de toekomst: uitwisseling aan de hand van stellingen

Doelstellingen sessie

- Informeren over trajectondersteuner: stand van zaken, toekomst
- Inspireren met sterke praktijken
- Uitwisselen
- Verzamelen waardevolle input voor vervoltraject

@ Input voor vervoltraject (zie verder): vragen, noden, hefbomen die deelnemers zien

1 Trajectondersteuning in het kaderdecreet 'Geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid'

Tine Rommens en Dominick Vosters, beleidsmedewerkers Agentschap Opgroeien

Sessiebeschrijving uitnodiging inspiratiedag: Het onderzoek lokale gezinscoaches geeft veel inspiratie om het concept trajectondersteuner verder vorm te geven. In het recente kaderdecreet '**Geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid**' wordt 'trajectondersteuner' als belangrijk concept naar voor geschoven om meer toegankelijkheid en continuïteit van zorg- en ondersteuningstrajecten voor kinderen, jongeren en gezinnen te verwezenlijken. We zien hier dezelfde cruciale kenmerken zoals het generalistisch werken, het belang van de vertrouwensrelatie, het op maat werken van de doelgroep, de langdurige beschikbaarheid ... We staan kort stil bij deze concepten en hoe ze zich tot elkaar verhouden.

1.1 Wat zegt het decreet?

Dominick Vosters (Opgroeien)

Trajectondersteuner: wat zijn onze ambities?

Wat zegt het decreet Vroeg en Nabij?

Uitgebreide omschrijving in **decreet en memorie** – met oa input strategische cirkel (eindnota 'lokale netwerken')

Art. 12. Om de doelstellingen, vermeld in artikel 7 tot en met 11, te realiseren, kunnen aanstaande ouders, kinderen, jongeren, hun gezin en context rekenen op ondersteuning door een **trajectondersteuner** als ze daar behoefte aan hebben.

De actoren binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid organiseren zich zodanig of werken met elkaar samen opdat de ondersteuning, vermeld in het eerste lid, effectief gerealiseerd wordt, en de betrokkenen voor wie de trajectondersteuning wordt voorzien mee kunnen bepalen wie die rol voor hen zal opnemen.

 Opgroeien

In art. 7 tot 12 wordt naar verschillende principes verwezen: participatie, inclusie, toegankelijkheid (cf. verlagen van drempels, 5B's), effectiviteit, doelgerichte hulp op maat, inspelen op noden, continuïteit van zorg en ondersteuningstrajecten, geen breuklijnen, maximale inspraak

Trajectondersteuner: wat zijn onze ambities?

Wat zegt het decreet Vroeg en Nabij?

De trajectondersteuner =

- is één van de **middelen** om toegankelijkheid en continuïteit te bevorderen
- is één aanspreekpunt/ vast ankerpunt/ baken/ gids/ vertrouwensfiguur voor kinderen, jongeren en gezinnen
- stelt zich onpartijdig en onafhankelijk op
- beschikt over professionele **competenties** (met oa grondig zicht op sociale kaart en generalistische blik)
- helpt om de **regie** in handen van de cliënt te laten en aan te sluiten bij het gezin
- helpt **rechten** van (aanstaande) ouders, kinderen en jongeren realiseren
- kan **intensieve ondersteuning** bieden op maat van kwetsbare gezinnen die kampen met diverse, vaak complexe problemen
- heeft aandacht voor (het versterken van) de **context, het informeel netwerk** van de aanstaande ouder, het kind, de jongere, zijn gezin en context
- is een **verbinder** tussen meer generalistische zorg en aanvullende zorg en ondersteuning
- kan ook zelf generalistische zorg of meer gespecialiseerde ondersteuning bieden

 Opgroeien

@ competenties: belang van zowel professionele als relationele competenties > zie voormiddagbijdragen over het belang van het relationele bij gezinscoaching.

Trajectondersteuner: wat zijn onze ambities?

Wat zegt het decreet Vroeg en Nabij?

Vroeg
en
nabij

De opdracht voor het opnemen van de rol van 'trajectondersteuner' wordt bij de **netwerken** binnen het geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid gelegd. Het netwerk neemt ook een rol op het vlak van **vorming en ontwikkeling** van trajectondersteuners op.

Binnen de netwerken zal over de verdere concrete realisatie van dit concept een **degelijk afsprakenkader** moeten bestaan. Een **leidraad**, uitgewerkt door de verschillende betrokken agentschappen, kan richtinggevend zijn bij het uitwerken van dit afsprakenkader. Het **inspiratiekader voor lokale gezinscoaches**, kan hier inspiratie bieden.

De Vlaamse Regering zal **bijkomende richtlijnen en voorwaarden** bepalen.

Opgroeien

1.2 Vragen en uitdagingen

Verschillende **vragen** dienen zich aan:

- Wie neemt de rol van trajectondersteuner op?
- Wat is de opdracht van netwerken? Hoe worden die georganiseerd? Welke doelstellingen en welke ambities moeten er aan de orde zijn?

Er is nood aan **kader** om op verder te werken.

Trajectondersteuner: wat zijn onze ambities?

Wat zegt het decreet Vroeg en Nabij?

Vroeg
en
nabij

Niet nieuw!

Al diverse praktijken die het idee van trajectondersteuner in meer of mindere mate concretiseren:

Gezinscoaches, casemanagers, brugfiguren, sociaal werkers, CAW/JAC-medewerkers, zorgcoördinatoren, trajectgezel,...

Inspirerende praktijken – onderzoek – beschrijvingen – adviezen (oa KRC 2021) - ...:

- [Strategische cirkel lokale netwerken](#)
- [Onderzoek gezinscoaches](#)

Maar tegelijk:

- grote diversiteit,
- te weinig volume,
- onduidelijkheden,...

Opgroeien

Trajectondersteuner

Wat hebben we uit te klaren?

- Hoe ver reikt het **mandaat** van de trajectondersteuner?
- Kunnen we een **Vlaams kader** voor trajectondersteuning uitwerken met kern
- Kunnen we de **concrete rol** van de trajectondersteuner nog verder uitdiepen, zeker in relatie tot andere bestaande rollen, functies, methodieken,...?
- Welke **randvoorwaarden** moeten vervuld zijn om het concept "trajectondersteuner" ten volle mogelijk te maken?
- Welke **capaciteit** aan trajectondersteuning zal nodig zijn? Wat is de nood aan bijkomend financieel engagement? Kunnen we dit in kaart brengen?
- Hoe kan de inbedding in het **netwerk** vorm krijgen, bv. met een pool van trajectondersteuners?
- ...

Opgroeien

@Trajectondersteuning, trajectbegeleiding is niet nieuw, maar:

- De beschreven principes in het kaderdecreet worden niet 100% in de praktijk vertaald.
- Er zijn veel verschillende vormen/praktijken die aanleunen bij trajectondersteuning of vice versa.
- Er zijn veel inspirerende praktijken en tegelijkertijd uitdagingen:
 - o Wat sluit het meeste aan bij de noden van gezinnen?
 - o Beperkte van volume
 - o Aantal onduidelijkheden over bv. verwachtingen, begeleidingsopzet, -omvang enz.

Wat is de concrete rol van een trajectondersteuner = vraag naar de inhoud = eerste vraag

(en niet het beantwoorden van de vraag van de organisatievorm)

- Cf. positionering van trajectondersteuning t.a.v. andere ondersteunings- of begeleidingsvormen
- Cf. situering in het bos van vele bomen, zie ook opmerking 'we doen dat al'

1.3 Stand van zaken

Tine Rommens (Opgroeien)

Trajectondersteuner Stand van zaken

- Intersectorale dialoog september – december
- Basisnota trajectondersteuner
- Onderzoeksopdracht Odisee, Kenniscentrum Gezinswetenschappen

Opgroeien

Gezette stappen:

- @ Intersectorale dialoog:
 - o Opgroeien, Departement Zorg (verschillende teams), VAPH, Jeugd en onderwijs
 - o tot nu toe 1 overlegmoment
 - o gemeenschappelijke taal: Begrijpen we hetzelfde? Welke hefboomen zien we om vanuit decreet verdere stappen te zetten inzake trajectondersteuning?
 - @ Doel: basisnota trajectondersteuning opstellen om verder op te bouwen: naar brede werkveld gaan, naar stakeholders
 - @ Nood aan onderzoek: cf.
 - o er is een veelheid aan vormen, methodieken
 - o er zijn veel praktijken die aangeven 'we doen dat al', maar niet altijd volgens het kader dat er is
 - o het is een risico om te zeggen of om zich te beperken tot 'Het is ongeveer dat'
- ⇒ Nood aan analyse en overzicht: welke ondersteuningsvormen sluiten al dan niet aan bij de principes van trajectondersteuning?

Onderzoeksopdracht

- 24 concepten, niet exhaustief > mogelijk nog andere aan toe te voegen
- voor elk concept werd dezelfde rubricering gevolgd: de kenmerken, principes in het kaderdecreet

Onderzoeksopdracht trajectondersteuner

Omschrijving opdracht

Opmaak van een **overzicht van verschillende concepten** (methodieken, rollen, functies, ...) waarin de verschillen en gelijkenissen tussen trajectondersteuning en aanverwante concepten worden geduid en waarin wordt geëxpliciteerd welke concepten al dan niet gedeeltelijk samenvallen met het concept trajectondersteuner.

Het betreft de volgende **24 concepten of ondersteuningsvormen (niet exhaustief!)**:

1G1P, GBO, gezinscoaching, casemanagement, zorgcoördinatie, casusregie, brugfiguren, buddyprojecten, vertrouwensfiguren (waaronder de vertrouwenspersoon in de jeugdhulp), zorgregisseurs, (context)begeleidingstrajecten VAPH/JH, jeugdwelzijnswerk, trajectbegeleiding, CAW, Trajectgezel (Arktos vzw) en JAC-trajecten, Lus/Plan en DOP-trajecten, OCMW, consulenten (OCJ, JRB), doelgerichte zorg, lokale teams Kind en Gezin, draaischijffunctie CLB, jeugdhulpregie (bovenlokale teams jeugdhulp) en zorggarantie jonge kind (bovenlokale teams jeugdhulp)

Onderzoeksopdracht trajectondersteuner

Omschrijving opdracht

Inhoudelijke rubricering: topics, kenmerken van de 24 concepten of ondersteuningsvormen:

De kern, doelgroep(en), doelstelling(en), insteek (cf. al dan niet vrijwillige betrokkenheid van het gezin, de gezinsleden), wie ondersteunt (cf. rollen, competenties, beroepskrachten/vrijwilligers), organisatieniveau, regie, welke ondersteuning en werkniveau (cf. individu of gezin enz., werkvormen), principes.

Het vergelijkend overzicht (in tabel/fichevorm) krijgt, voor zover beschikbaar en relevant voor de finaliteit van deze opdracht, een invulling op basis van

- (1) verwijzingen in de regelgeving naar de concepten,
- (2) wetenschappelijke bronnen (bv. onderzoeksrapporten, wetenschappelijk artikels) en/of
- (3) praktijkbeschrijvingen (bv. presentaties, folders, online informatie).

Trajectondersteuner

(Mogelijke) verdere stappen

- Verder inhoudelijk uitklaren vragen en onduidelijkheden – **Vlaams kader** trajectondersteuner miv methodiekomschrijving trajectondersteuner (TO)
- **Onderzoeksopdracht** Odisee: verder verfijnen, aftoetsen,...
- Verder zetten van **intersectorale afstemming**
- **Experimenteren** met concept, oa in pilots 'basiszorg en – ondersteuning' en 'vroegdiagnostiek'
- **Kenniswerkplaats** 'trajectondersteuner'
- **Operationele uitwerking** TO
- Betrekken **stakeholders**

- veel informatie > dat zegt nog niets over de concrete invulling van trajectondersteuning in de toekomst
- Januari 2025: eerste grondige versies van de beschrijvingen van de 24 ondersteuningsvormen en de mate waarin ze al dan niet (gedeeltelijk) samenvallen met trajectondersteuning
- Uitwerking van een Vlaams kader voor trajectondersteuning
- Ook een methodiekbeschrijving? Zoals bijvoorbeeld gezinscoaching?
- Zie het Vlaams Regeerakkoord en de beleidsbrief van Gennez: positief over feit dat 'gezinscoaching' erin wordt vermeld én 'werken met gezinnen in kwetsbare positie':

Trajectondersteuner

Regeerakkoord en beleidsbrief

Beleidsbrief p. 94 onder 'Geïntegreerd gezinsbeleid'

Een van deze uitdagingen ligt in het **organiseren van zorg- en ondersteuningstrajecten op maat van de aanstaande ouder, het kind, de jongere, zijn gezin en context**. We organiseren hiertoe de nodige samenwerking en bundeling van krachten tussen de eerstelijns- en andere zorg- en hulpverleningsactoren, de lokale basisvoorzieningen en de lokale besturen. **Continuïteit** tijdens én na het hulpverleningstraject is belangrijk. Er worden maximale inspanningen gedaan om jongeren in de jeugdhulp van trajectbegeleiding te voorzien en maken de **verbinding met de methodiek van lokale gezinscoaches**. Gezinnen in een maatschappelijk kwetsbare positie worden op maat begeleid vanuit een vertrouwensrelatie. Er wordt flexibel ingespeeld op de noden vanuit een zo open mogelijke generalistische blik op de verschillende levensdomeinen samen met de gezinnen voor de uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden. We kiezen ervoor om hiervoor geen nieuwe structuren op te trekken, maar vertrekken maximaal van al bestaande aanbod. **Een onderzoeksrapport bezorgt ons begin 2025 een analyse en benchmark van huidige praktijken t.o.v. het concept trajectondersteuner.**

Opgroeien

Illustratie van de beschrijving van een ondersteuningsvorm in relatie tot de kenmerken van trajectondersteuning in de regelgeving:

Trajectondersteuning - gezinscoaching

Gezinscoaching = vorm van trajectondersteuning

Maar: valt niet samen!

	Trajectondersteuner	Gezinscoach
Doelgroep	Vroeg en nabij 2024, Art 12: 3° ondersteunt de aanstaande ouders, het gezin en de context, het kind en de jongere; Memorie 2024, p 22 Een trajectondersteuner moet er zijn voor elk gezin, elke jongere die daar behoefte aan heeft.	-Gezinnen in een zeer kwetsbare situatie Gezinnen = aanstaande ouders, ouders met jonge kinderen, ouders met kinderen tot 12/13 jaar, tot 18 jaar -Diensten en organisaties en het (lokaal) beleid om tot duurzame veranderingen te komen op vlak van rechtentoekenning, versterkte toegankelijkheid dienstverlening enz.
Insteek (al dan niet vrijwillig)	'als ze daar behoefte aan hebben.' <i>vrijwilligheid</i>	Vrijwillig = met toestemming van het gezin, met het mandaat van het gezin

Trajectondersteuning - gezinscoaching

	Trajectondersteuner	Gezinscoach
Werkniveau	Vroeg en nabij 2024, Art 12: 5° kan een kind of jongere ook afzonderlijk ondersteunen, los van de ondersteuning van een gezin. Als de trajectondersteuner een kind of jongere afzonderlijk ondersteunt, gebeurt dat altijd met aandacht voor het gezin en de context. De trajectondersteuner van het kind of de jongere is niet noodzakelijk dezelfde als die van het gezin of de context;	(Nys, Vandewaerde, & Stoové, 2024b) Individueel: 1 gezinscoach ondersteunt een gezin = aanstaande ouder(s), ouder(s) en kind(eren)/jongere(n), op vraag en met toestemming van de ouder ook andere betrokkenen (bv. inwonende grootouder) Individueel/samenwerking: de eigen en andere diensten en organisaties en het beleid.
Principe 'continuïteit'	Vroeg en nabij 2024 Art. 2 3° continuïteit: de voortzetting zonder onderbreking van het zorg- of ondersteuningstraject	(Nys, Vandewaerde, & Stoové, 2024b; Van den Cruyce et al., 2024): De gezinscoach is een vertrouwenspersoon bij wie het gezin langdurig, zonder vooropgestelde eindtermijn, terecht kan.

2 Bruggen na(ar) 18

Maaïke Van den Bulcke, Themaverantwoordelijke hulpcontinuüm Jongvolwassenen in kwetsbare situaties, CAW Oost-Vlaanderen

Sessiebeschrijving uitnodiging inspiratiedag: Bruggen Na(ar) 18 is een preventief project van CAW Oost-Vlaanderen, gericht naar kwetsbare jongeren in transitieleeftijd. De overgang tot volwassenheid wordt bemoeilijkt door een gebrekkige aansluiting tussen de hulp voor kinderen en jongeren en de hulpverlening voor volwassenen. Bruggen Na(ar) 18 gaat met deze jongeren trajectmatig aan de slag om een vlotte overgang te creëren.

2.1 Ontstaan

- JAC Gent > zie hervorming bijzondere jeugdzorg > integrale manier van jeugdzorg, hoe zorgverlening voor jongeren realiseren?
- We zien jongeren in JAC als problemen er al zijn of escaleren > ze komen 'via via ...' bij ons terecht => hen vroeger kennis laten maken met hulp

Ontstaan

- Tussen Wal en Schip (Stas, Serrien, Van Mexel 2008)
 - Jongeren geraken de weg kwijt, ze verliezen hulp als ze 18 worden
 - Jongeren vinden moeilijk de juiste ondersteuning eens ze 18 worden
- Alarmerende cijfers rond jongeren in transitieleeftijd
 - 1 op 4 van de getelde dak- en thuislozen zijn jongvolwassenen
 - Jaarlijks verlaten ongeveer 8000 leerlingen het secundair onderwijs zonder diploma/getuigschrift
 - 1 op 5 jongeren ervaart psychisch onwelzijn

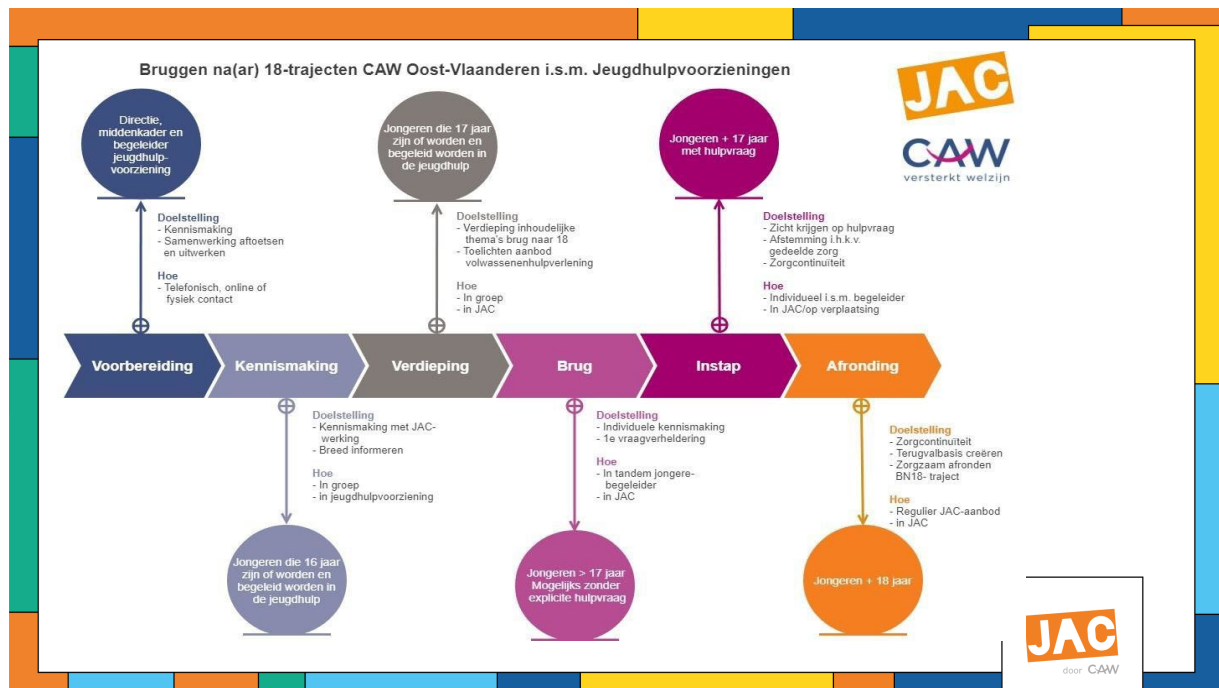
2.2 Doelgroep en werkwijze

Doelgroep en werkwijze

- Jongeren uit Jeugdhulp
- Jongeren uit deeltijds onderwijs of Buso, en Type 3: GES Statuut
- Vanaf 16 jaar (preventief)
- Start als groepsaanbod
- Verschillende fysieke en online methodieken
- Oplossingsgerichte en krachtgerichte aanpak
- Integraal: 9 levensdomeinen: voor JAC medewerkers gekend domein
- BN18: de kloof tussen Wal en Schip dichten

- Preventief werken: vroeger werken en ook in groep werken blijkt effectiever te zijn
- JAC: werkt generalistisch, breed, kan gemakkelijk schakelen
- Trajectschema: de begeleiding loopt in alle JAC's in Oost-Vlaanderen op dezelfde manier:

Eerste fase: de voorbereiding

- De JAC medewerker stelt het BN18 traject voor op een school/voorziening.
- Doel: komen tot gedeelde zorg
- Uitspreken van een engagement:
 - JAC medewerker voorziet preventief groepsaanbod en nadien een individueel traject
 - De voorziening/school engageert zich om zorgzaam toe te leiden in fase 4

- De scholen geven het JAC een forum, de scholen gaan met leerlingen naar het JAC, naar het OverKop-huis

Tweede fase: kennismaking

- De JAC medewerker komt met een groepsaanbod op maat naar de school of voorziening.
- Leeftijd: 16 jarigen
- Doel: de groepsvoorstelling laat de jongeren een eerste keer kennis maken met het JAC. Verschillende levensdomeinen worden verkend.
- Hoe?
 - Grabbelzak
 - Postkaartenmethodiek
 - Aha-slides

- jongeren die zich voor een uitstroom uit de school of een voorziening situeren
- ludieke aanpak, niet te veel over problemen, het gaat over wat er uit de groep komt: groeps gesprek (cf. grabbelzak, postkaartenmethodiek, aha slides)
- jongeren weten dat het JAC bestaat, peer to peer is belangrijk, het is ook belangrijk dat ze een toffe namiddag hebben gehad

Derde fase: verdieping

- De JAC medewerker voorziet een groepsaanbod in het JAC/OverKophuis
- Leeftijd: 17 jarigen
- Doel: de drempel naar het JAC al een eerste keer letterlijk overstappen. Daarnaast dieper kennismaken met het JAC aanbod, de werkingsprincipes en thema's.
- Hoe?
 - Mind the JAC bordspel
 - JAC quiz
 - Rondleiding en ervaren van de OverKopwerking

- bij voorkeur in een OverKop-werking, dat is iets laagdrempeliger voor jongeren om naartoe te gaan dan een JAC
- wat houdt jongeren echt bezig: alleen wonen, school, verlangens, wensen, waar werk je naartoe en welke obstakels zie je (cf. bordspel-methodiek)

Vierde fase: de brug

- De school/voorziening komt met een jongere individueel kennis maken.
- Leeftijd: 17 jarigen die binnen een aantal maand de school/voorziening verlaten.
- Engagement van de school/voorziening is belangrijk
- Doel: fade in- fade out: verkennen van de sterktes, wensen, doelen en eventuele “wegenwerken”
- Hoe?
 - BN18 mapje: oplossings- en krachtgerichte kennismakingsmethodiek
 - Verkennen van het netwerk, zowel persoonlijk als hulpverlening

- Individueel traject: de school maakte een inschatting over 'kwetsbaarheid' van leerlingen en brengt tot bij individueel traject
- Een jongere gaat met een leerkracht naar het JAC
- 3-kolommenmodel: Wat op volle kruissnelheid en te behouden? Wat zijn wensen, wat zijn wegwerkzaamheden en zaken waar we aandacht voor willen hebben? Van daaruit: Wat zijn je dromen over verschillende thema's
- Er is een verschil tussen jongeren in al dan niet diepgang van wat in het eerste individueel gesprek naar voren komt
- Proberen contactgegevens te ontfutselen: whatsapp sturen naar jongeren om naar de volgende fase te kunnen gaan

Vijfde fase: de instap

- Jongeren starten in de individuele BN18 trajectbegeleiding
- Leeftijd: 18 jarigen die de voorziening/school verlaten
- Doel: naadloze overgang van zorg en ondersteuning in transitieleeftijd
- Hoe?
 - Jongere aan het stuur, thema's worden door de jongere bepaald
 - Verder investeren in vertrouwensrelatie
 - Aanklampend waar nodig
 - Zoeken naar juiste ondersteuning op verschillende levensdomeinen
 - Blended werken
 - Rechtendetectie mee ondersteunen

- Teruggrijpen naar de map van de jongere: Wat wil de jongere?
- Investeren in een vertrouwensrelatie
- Werken blended (chatten, mailen enz.) + fysiek contact
- Rode draad is rechtendetectie

Zesde fase: de afronding

- Jongeren hebben hun netwerk uitgebouwd, kennen hun rechten en weten waar ze terecht kunnen.
- Leeftijd: max 25 jaar
- JAC/volwassenenonthaal CAW als terugvalbasis
- Aandachtspunten:
 - Wanneer afronden is niet steeds eenvoudig te bepalen
 - JAC trajectbegeleider blijft na de afronding bereikbaar: hoe lang is dat noodzakelijk?

- In het beste geval kunnen jongeren bij dezelfde JAC-begeleider terecht
- De jongere kan zelf kiezen: 'hoeft niet meer' > afronding niet zo heel duidelijk

Waarom werkt BN18?

- Individuele versus groepspreventie: ervaring in groep heeft meer effect
- BN18 is een langdurig traject, de jongeren groeien er in mee.
- BN18 start op het moment dat er nog tijd en ruimte is om de overstap naar volwassenheid goed voor te bereiden.
- BN18 start vanuit sterktes, niet vanuit moeilijkheden.
- BN18 vertrekt vanuit samen zorg dragen voor jongeren.

Vragen:

- leeftijd?
 - Jongeren kunnen ook al op 16 jaar individuele begeleiding krijgen
 - De trajectvoorstelling 'is voor in de boekjes', loopt niet altijd zo
- Iedereen kan toeleiden, ook andere personen of instanties dan scholen?
 - Scholen die meewerken kunnen een goede inschatting maken van kwetsbaarheid
 - Andere scholen stappen niet mee in, bv. scholen die BN18 als aanvallend zien (cf. zitten op hun limiet)
 - Belang van directie en een goed zorgbeleid > surplus JAC = generalistisch blik en niet tussen wal en schip vallen

3 Missing Link begeleiding Arktos

Koen Derickx, coördinator Arktos vzw Limburg

Sessiebeschrijving uitnodiging inspiratiedag: Een **Missing Link-begeleiding** van Arktos is erop gericht moeilijk bereikbare jongeren te bereiken, hen aan het stuur van hun traject te zetten, hun netwerk te verstevigen, samen op weg te gaan richting werk of zinvolle tijdsbesteding en de afgelegde weg in beeld te brengen. Vanuit deze verschillende insteken denk je **toekomstgericht** na over mogelijkheden, hefboomen en noodzakelijke randvoorwaarden om **trajectondersteuning** voor **alle kinderen, jongeren, gezinnen en jongvolwassenen** mogelijk te maken.

3.1 Locatie en organisatie van de trajecten?

- Vlaanderen en Brussel
- nulde lijn actief
- werken laagdrempelig op veel domeinen
- samenwerking Opgroeien, CAW's e.a.

3.2 Ontstaan - probleemstelling

Zie o.a. verandering van kijk op de job > sluit sterk aan bij de inhoud van de voormiddag: gezinscoach, trajectondersteuning.

We zien wel soms een frictie als het gaat over 'met het gezin werken': bij jongeren die ontworcht zijn van hun gezin is het moeilijk, een uitdaging, om het over hun gezin te hebben.

- Het is lastig om integraal te werken: zie Vlaanderen en lokaal
- de RELATIE is belangrijk
- levensdomeinen in kaart brengen

- het is moeilijk om in reguliere voorzieningen (bv. OCMW) met jongeren te werken in termen van een 'band opbouwen'
- Er zijn een aantal parallellen met BN18 (cf. supra).

3.3 Doelstellingen

DOEL

- Verhogen van de *employability* ('inzetbaarheid') van moeilijk bereikbare jongeren richting werk en/of zinvolle vrijetijd. Werk is vaak geen onmiddellijk realiseerbaar doel.
- Trajectgezel spreekt over: 'jongeren dicht bij werk of dagbesteding brengen door barrières uit de weg te ruimen'.

www.ghk.be

- eerst aan andere randvoorwaarden werken, alvorens rond huisvesting e.a. te (kunnen) werken

3.4 Uitgangspunten en principes van de missing link begeleiding

UITGANGSPUNTEN

- Jongere aan het stuur
- Integrale begeleiding
- Coördinerend en lokaal
- In beeld brengen van evoluties

www.ghk.be

@ jongere aan het stuur:

- we werken niet met vooropgestelde doelen
- we willen vooraf zo weinig mogelijk weten over de jongere (cf. dat geeft een bepaald beeld)
- we koppelen wel **samen** met de jongere terug naar de aanmelder over wat de doelen zijn (bv. samen opstellen van een mail, samen bellen naar de aanmelder),
- we moedigen organisaties ook aan om zelf naar de jongere te bellen (versus bellen naar trajectgezel om te praten over de jongere)

@ in beeld brengen van evoluties: de trajectgezel brengt met de jongere de evolutie in beeld > dat is niet evident

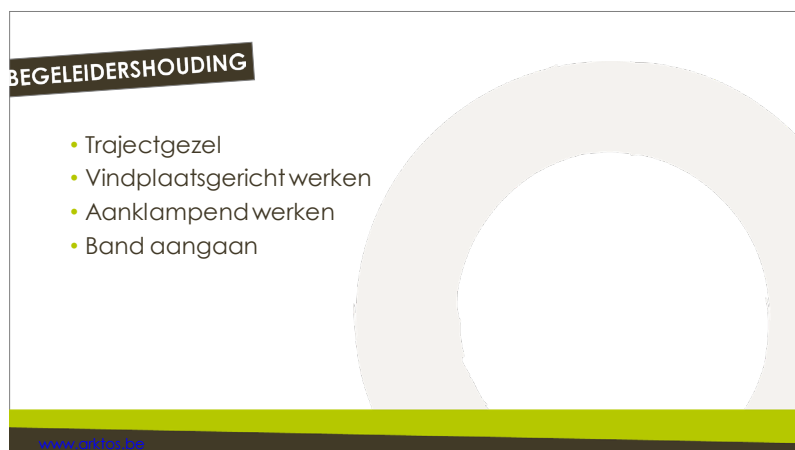
Vraag: Waarom verkiezen jullie om 'zo weinig mogelijk info mee te krijgen van toeleiders?'

- Dat geeft soms al richting over hoe/wat sommige jongeren ervaren hebben (bv. focus op werkervaring)
- Dat is soms wel moeilijk: stel dat arbeid terug in beeld komt, dan moet het terug naar WMI (Werk en Maatschappelijke Integratie) omdat zij daar meer expertise in hebben

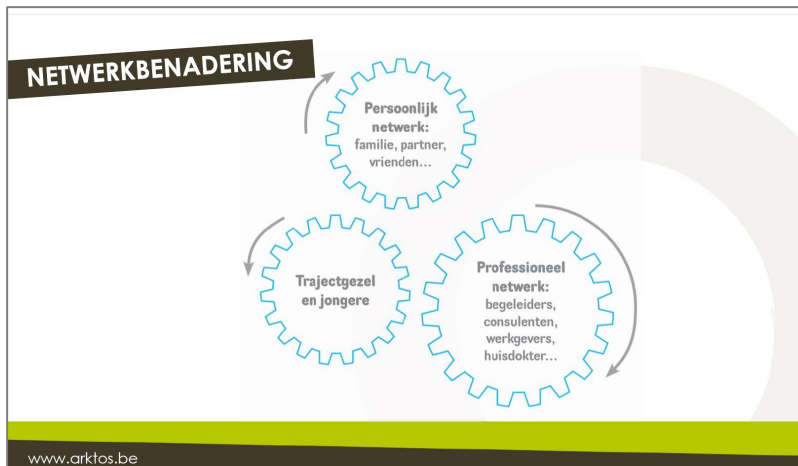

@ Vindplaatsgericht werken:

- plaatsen waar jongeren zich bewegen, bv. mee op café, naar de moskee gaan
- vanuit 'relatie met anderen', 'geloof' of andere thema's komen andere levensdomeinen naar voren

- de begeleidershouding is alles bepalend
- houding van ontmoeting, open staan
- die houding geldt voor alle begeleiders, vanuit welke organisatie ze ook komen

- persoonlijk netwerk + trajectgezel en jongeren + professioneel netwerk
- het is soms een moeilijke koppeling: cf. we moeten er vanuit de nulde lijn soms te veel werk in steken
- wie brengt al die mensen samen (bv. rondetafel)? Dat is veel werk voor een trajectgezel
- We (trajectgezellen) willen met de jongere aan de slag gaan

3.5 Tools

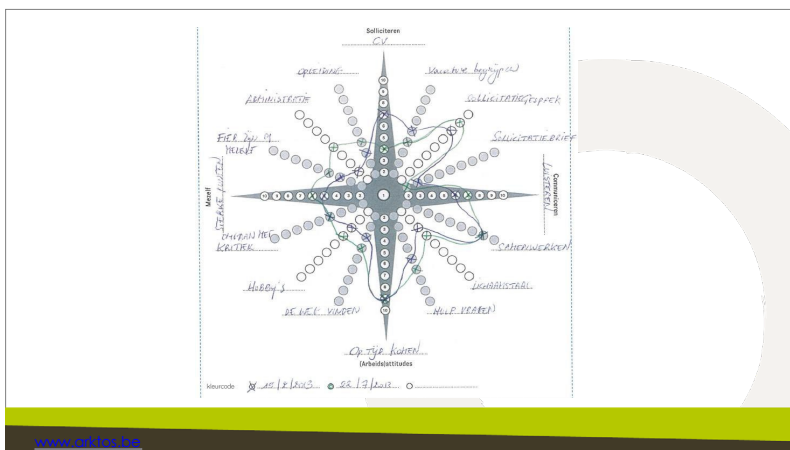
- We laten de jongere het overzicht zelf invullen (in het beste geval)
- we leggen linken tussen de levensdomeinen > het geeft een bijna integraal zicht
- niet alles moet van de eerste keer ingevuld zijn:
- het is een instrument dat door het hele traject gebruikt wordt,
- de jongere houdt dat bij (we nemen een foto als back-up)

TOOL: EVOLUTOR

- Wat: opvolgingsinstrument (evoluties zachte resultaten)
- Wie: deelnemer (samen met trajectgezel)
- Doel: afgelegde weg in beeld brengen
 - Vorderingen worden zichtbaar
 - Basis voor bijsturing; ankerpunt

www.gezinscoaching.be

- 'fan': o.a. om evoluties in beeld te kunnen brengen
- 'geen fan': o.a. is talig
- wordt ingezet na 3 m, 6m, ...,
- Nederlandstalige en Franstalige versie
- kan ook gebruikt worden om rond andere zaken te werken
- jongeren vullen het formulier zelf in of samen met de trajectgezel, soms 'ondersteund' door 'in de ruimte te staan' (cf. zich positioneren in de ruimte)

www.gezinscoaching.be

Evolutie in beeld brengen is essentieel!! Dat is een ankerpunt om al dan niet bij te sturen

TOOL: ACTIEPLAN

- Wat: stappenplan
- Wanneer: na exploratie en evuator
- Doel: stappen om doel te bereiken, concretiseren
 - houvast
 - kleine stappen => bekrachtiging
- Wie: deelnemersamen met trajectgezel

www.gezinscoaching.be

3.6 Verdere uitwisseling en vragen

Vraag: wat is jullie strategie om te werken rond inclusie, rond handicap, ggz-problematiek?

- Bruggen na(ar) 18:
- Dat is een uitdaging
- We werken met zoveel mogelijk verschillende partners / relaties,
- We halen expertise erbij uit verschillende sectoren,
- We zetten in op netwerking om zo voor cliënten een instap te hebben
- Arktos:
- de relatie moet vooraan staan
- er zijn veel netwerken, het is moeilijk om alle collega's mee te krijgen
- we kijken wel in welke functies anderen van betekenis kunnen zijn
- er is nog een groot hiaat in relatie met VAPH en hun doelgroep

Vraag: Wie of wat is een goede partner om mee samen te werken?

- Bruggen na(ar) 18:
- Partners vinden we bijvoorbeeld in een OverKop-huis: bv. 1G1P, VAPH via VIONA [*Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarkttrapportering*] nu meer betrokken, ook GGZ
- OverKop is duurzaam en werkt intersectoraal samen, dat is werkbaar, bv. een psychiater van het ziekenhuis doet mee het onthaal (bv. samen met jongeren biljarten)
- In de steden komt dat voor, we zien dat niet in kleine gemeenten gebeuren
- Belangrijk om te kijken naar de bestaande netwerken (zie plan opgroeien)
- Missie en visie van Arktos:
- Hoe kijken we naar jongeren en hoe gaan we daarmee werken?
- In elk contact dit gedachtengoed uitdragen: waarom is het belangrijk om zaken altijd terug te geven naar hulpverleners en waarom is het belangrijk om alles terug te koppelen naar de jongere zelf
- Gelijkaardige principes als De Katrol-werking (begeleiding aan huis)
- Zie inbreng vm Koen: het is niet de bedoeling om de spreekkamer in het gezin te brengen

Vraag: zich richten naar jongeren die tussen wal en schip belanden > is het een ambitie om het schip naar wal te krijgen? Cf. moet een psychiater in het JAC aanwezig zijn? Of blijft het prutsen in de marge van dingen die niet werken?

- Bruggen na(ar) 18: zie politiserend werken
- We proberen een loods te zijn. Bv. een jongere die dakloos is, geen inkomen heeft, geen identiteitspapieren: je kan niets, je kan geen leefloon aanvragen,
- Via het GBO in Gent: voor die specifieke doelgroep is er een 'token', daarmee kan je naar de balie, krijg je van de stad Gent een stempel op het formulier => krachten bundelen

Vraag: het is pijnlijk dat er gesproken wordt over 'gelijkgezinden' (zie vm). Er moeten niet meer 'vormen' komen, die vaak gelijklopend zijn en niet blijven ploeteren in dezelfde pool met beperkte middelen. We weten ook niet goed naar wie de middelen gaan, daar is geen transparantie over.

- Opgroeien: in Antwerpen is er een [A Way Home coalitie](#): dat is niet 'nieuwe hulpverlening bijmaken', maar structurele problemen remediëren. Het zijn 13 coalities of the willing (niet betaald). Ze werken actiegericht, creëren nieuwe mogelijkheden, doen aan expertisedeling. Ze kijken anders naar middelen en hoe die in te zetten. De kracht van netwerken bestaat wel. Je kan netwerken niet opleggen, dat werkt niet. De aanpak van A Way Home kan hopelijk nog andere domeinen inspireren:
- Zie ook <https://www.opgroeien.be/kennis/themas/dak-en-thuisloosheid-bij-jongvolwassenen/inspirerende-praktijken-dak-en-thuisloosheid-bij-jongeren>

- <https://stad.gent/nl/samenleven-welzijn-gezondheid/welzijn/hulp-voor-dakloze-en-thuisloze-mensen> > webpagina is nog in opbouw
- Arktos: we zijn aan het bijschotten, er blijven veel netwerken waar geen lijn in zit
- Opgroeien: een netwerk is geen goede samenwerkingsstructuur
- Aandachtspunt: een netwerk stopt vaak bij vergaderen en uitwisseling, en dan stopt het

Vraag: We hebben een Vlaams en een lokaal niveau. Op het laatste niveau is niet altijd de nodige expertise aanwezig. Er is nood aan een duidelijk kader. We mogen niet komen tot een 'brede vork: dat is TO, dus vul het maar in'

- Als we het 'open laten' dan bestaat het risico dat het lokaal anders ingevuld wordt
- Er zijn tegelijkertijd ook lokale verschillen (cf. noden), er moeten lokaal een aantal keuzes gemaakt moeten kunnen worden

4 Een blik op de toekomst, discussie a.d.h.v. stellingen

Een blik op de toekomst - discussie

Overkoepelende vraag:

Welke **mogelijkheden**, **hefbomen** en **noodzakelijke randvoorwaarden** zien we om trajectondersteuning voor alle kinderen, jongeren, gezinnen en jongvolwassenen mogelijk te maken?

Stelling 1: Een trajectbegeleider moet aanspreekbaar blijven, ook na het halen van de vooropgestelde doelstellingen.

Ja:

- Mensen worden op langere termijn nog aangesproken (bv. positieve feedback die jongeren aan een begeleider en vice versa
- Arktos: Het is belangrijk dat een cliënt zelf het kan afsluiten, je kan niet zo maar zeggen 'nu kan het niet meer'
- Er zullen situaties zijn waar mensen die stap naar bijvoorbeeld een HvhK niet zullen zetten

Nee:

- Het stoort dat er trajectondersteuning is waar mensen vertrouwen in hebben en dat het dan stopt. Er is geen link naar bijvoorbeeld een HvhK. Trajectondersteuning moet proberen om 'opnieuw te proberen om de stap te zetten'. Een trajectondersteuning moet tegelijkertijd wel aanspreekbaar blijven.
- Zorg voor medewerkers: cf. caseload, het is niet mogelijk om dat waar te maken
- Een traject impliceert 'van a naar b': Wat zijn de behaalde doelstellingen? We kijken op de weg wat er nodig is. In de praktijk betekent dat soms brandjes blussen. Er zijn hulpverleners in burn-out doordat ze niet kunnen afbakenen. Als er een nieuwe hulpverlener komt, dan klikt dat niet met de jongere.

Zie input vanuit Opgroeien (supra): belang om te vertrekken van de inhoud en niet vanuit de organisatie). Als we werken aan continuïteit dan vraagt dat verandering, zoals een verlaging van de caseload bij verschillende organisaties zoals ook K&G.

Stelling 2: We hebben geen 'Vlaams kader trajectondersteuning' nodig. Laat 'trajectondersteuning' maar van onderuit verder groeien en laat lokale actoren er zelf verder vorm aan geven.

Geen kader nodig:

Ja en nee

- Er is vooral een geïntegreerd kader nodig, cf. bezorgdheid: wat we horen bij opgroeien, het is een zorg bij andere plannen, het vraagt veel middelen, energie. Iedereen weet ongeveer wat we nodig hebben.
- Cf. 'We zien door het bos de bomen niet altijd'

Wel een kader nodig:

- Zie lerende netwerk HvhK en kinderarmoede Limburg: er is wel een vraag naar een kader, cf. veel onzekerheid over 'zijn we goed bezig'. Maar het moet een kader zijn met voldoende speelruimte omdat de lokale context verschillend kan zijn.
- Wel een 'light-versie' (cf. bijdrage Koen Hermans, vm) vermijden
- Belangrijk: link met het lokaal sociaal beleid
- We hebben lokaal een kader nodig, tegen nu
- Zie deze vm: een kader kan duidelijkheid scheppen over wat er wel of niet in past, over wat gerealiseerd moet worden

Stelling 3: Tijdens trajecten is moeilijk om de juiste ondersteuning te krijgen omwille van gefragmenteerde zorg en daaraan gekoppelde netwerken + wachtlijsten waarmee trajectgezellen geconfronteerd worden

Eens:

- cf. we zijn aan het bijschotten i.p.v. ontschotten
- De Return of invest is te klein, we zien/horen nog te weinig 'Wat kunnen we voor elkaar doen?' (versus nu nog veel: wat kan ik er voor mijn organisatie er uit halen?)
- Opgroeien: zie Welke rollen/methodieken willen we in de oefening? Wat is nog het verschil? Het is niet duidelijk voor het werkveld, ook niet voor kinderen, jongeren, gezinnen. Het is goed dat er kan ingespeeld worden op lokale noden, maar toch ook parallellen > zie ook subsidies.
- Opgroeien: mensen willen een eigenheid, het is een uitdaging om een match te vinden
- We vertrekken vanuit een omgevingsanalyse. In de praktijk verwatert dat en wordt minder vanuit de noden van kinderen/jongeren, gezinnen gewerkt. Het is zoeken: hoe incentives vinden zodat organisaties minder vanuit aanbod en meer vanuit noden zouden doen.

Half:

- In netwerken is er ook wel toenadering. Zie bv. 1G1P op agenda kunnen zetten in sectoren die er tot nu tot minder mee bezig waren

Oneens:

- We zitten mee in de pilot 'zorg en ondersteuning', we hebben David Debrouwere gehoord (vm). Het kan niet anders dan goed komen, we zijn hoopvol.